

زکات سمانه آزاد

این شماره نیز با چند تجربه گران بهای همکارانتان آشنا می‌شوید. تجربه‌های مدیریتی در زمینه‌های گوناگون؛ از تنظیم و بهبود روابط انسانی در مدرسه و ایجاد گل‌خانه برای درک بهتر مفاهیم علوم تا برگزاری آزمون‌هایی برای ارتقا سطح آگاهی خانواده‌ها. رشد مدیریت مدرسه از شما مدیران عزیز و باتجربه هم دعوت می‌کند تا تجربه‌هایتان را با همکاران خود در میان بگذارید چرا که تجربه از آن دسته گنج‌هاست که ارزشش در به اشتراک گذاشتن آن است! دوراه راحت برای فرستادن تجربه‌هایتان هم رایانامه و نامه است. پست الکترونیک و نشانی دفتر مجله نیز در شناسنامه مجله درج شده است. منتظر تان هستیم!

زهره نوغان کار
مدیر دبستان دخترانه شهید
عبدالمنافی کیاکلا
شهرستان سیمرغ، استان
مازندران
دارای ۱۷ سال سابقه خدمت
در آموزش و پرورش

آزمونی برای مادران و فرزندان

شاید یکی از دشواری‌های کار مدیران مدارس، جلب توجه خانواده‌ها نسبت به وضعیت درسی دانش‌آموزان، به‌ویژه در مناطق روستایی، باشد. **زهره نوغان کار**، مدیر دبستان دخترانه شهید «عبدالمنافی کیاکلا» در شهرستان سیمرغ استان مازندران، در طول هشت سال سابقه مدیریت مدارس، با برگزاری آزمون‌های مادر و فرزند کوشیده است فاصله میان مدرسه و خانواده را کاهش دهد. او درباره هدف از برگزاری چنین آزمونی توضیح داد:

«خانواده‌ها همواره باید در جریان تحصیل فرزندان‌شان و میزان قدرت یادگیری آن‌ها قرار بگیرند. من در طول هشت سال مدیریت، برای در جریان گذاشتن خانواده‌ها و به‌خصوص مادران از وضعیت تحصیل فرزندان‌شان، آزمونی به نام آزمون مادر و فرزند را طراحی و اجرا کرده‌ام. براساس این طرح، هر سال در بهمن یا اسفند ماه برای هر پایه آزمونی برگزار می‌کنیم. در واقع آنچه برگزار می‌شود، آزمونی مانند کنکور است

اما شرکت کنندگان آن تنها دانش‌آموزان نیستند بلکه مادران هم در کنار فرزندان‌شان به سؤالات چهارگزینه‌ای این آزمون پاسخ می‌دهند. در آخر هم به پنج نفر نخست هر پایه جوایزی اهدا می‌کنیم».

نتایج برگزاری چنین آزمونی چه بوده است؟

نوغان کار معتقد است، بهبود عملکرد آموزشی دانش‌آموزان یکی از مهم‌ترین آثار و نتایج برگزاری این آزمون است: «ارتباط تنگاتنگ خانواده‌ها به‌ویژه مادران با مدرسه و معلم، افزایش اعتماد به نفس دانش‌آموزان در کنار والدین‌شان، افزایش توانایی حل مسئله و استدلال دانش‌آموزان با توجه به سؤالات مفهومی آزمون، آشنایی بیشتر مادران با مواد و کتاب‌های درسی، ایجاد صمیمیت بیشتر میان دانش‌آموزان با مادران‌شان و آگاهی بیشتر و عمیق‌تر خانواده از نقاط قوت و ضعف فرزندان‌شان، از مهم‌ترین نتایج برگزاری این آزمون است. البته مهم‌تر از همه این‌ها، بهبود عملکرد آموزشی دانش‌آموزان و مدرسه است که خود ثمره همکاری بیشتر خانواده‌ها در فرایند یادگیری دانش‌آموزان است».

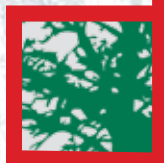

گلخانه علوم

علوم یکی از حوزه‌های یادگیری است که آموزش عملی آن به‌ویژه در دوره ابتدایی در یادگیری دانش‌آموزان تأثیر مثبت دارد. این امر نه تنها بر سرعت و عمق یادگیری می‌افزاید، بلکه زمینه تجربه لذت یادگیری را نیز در دانش‌آموزان فراهم می‌کند. از این‌رو، **نسربین صانعی‌پور**، مدیر «دبستان دخترانه شهید مالجوی» شهر ساری با ایجاد یک گلخانه در مدرسه کوشیده است علاوه بر آشنا کردن دانش‌آموزان با گیاهان و یاد دادن بهتر به آن‌ها، لذت باغبانی را هم به آن‌ها بچشاند. او درباره جزئیات این طرح که به‌عنوان طرح نمونه کشوری نیز انتخاب شده است، به رشد مدیریت مدرسه گفت: «در سال ۱۳۹۰ اداره آموزش و پرورش ناحیه ۲ ساری، طرحی را با عنوان «پرورش گل و گیاه» ابلاغ کرد. با ابلاغ این طرح و با توجه به اینکه بخشی از حیات مدرسه جای مناسبی برای ایجاد گلخانه بود، تصمیم گرفتم گلخانه‌ای را در مدرسه ایجاد کنم تا دانش‌آموزان و معلمان بتوانند برای درس علوم نیز از آن استفاده کنند. بنابراین، با هماهنگی و کمی کمک مالی از اداره آموزش و پرورش ناحیه، زمینه ایجاد گلخانه فراهم و ساختمان آن ساخته شد. البته همه گل‌ها و گیاهان آن را دانش‌آموزان و اولیا آوردند و گلخانه در اواخر سال، به‌طور کامل به بهره‌برداری رسید. نام آن را «باغچه علوم» گذاشتیم، چرا که بیشترین استفاده آن برای درس علوم و بخش آشنایی با گیاهان است. در این گلخانه، دانش‌آموزان از نزدیک و به‌صورت عملی با گیاهان دارویی و غیر دارویی، گیاهان مفید و غیرمفید (مثل علف‌های هرز)، مراحل رشد گیاهان، نحوه نگهداری از انواع گیاهان و ... آشنا می‌شوند. غیر از نگهداری کلی از گلخانه که به عهده

نسربین صانعی‌پور

مدیر دبستان دخترانه شهید مالجو
ناحیه ۲ ساری
دارای ۱۸ سال سابقه خدمت در
آموزش و پرورش و
۱۰ سال سابقه مدیریت

نیروهای خدماتی است، بقیه کارها از کاشت گیاهان تا قلمه زدن و پرورش دادن، به‌عهده دانش‌آموزان و معلمانشان است. به‌طوری که دانش‌آموزان از نزدیک شاهد همه مراحل رشد گیاهان هستند و قطعاً آنچه را که می‌بینند و یاد می‌گیرند فراموش نمی‌کنند.

البتة در مدرسه شهید مالجو استفاده از گلخانه تنها به زنگ‌های علوم منحصر نیست. به گفته صانعی‌پور، دانش‌آموزان از مهارتی که از کار گلخانه کسب می‌کنند، برای مدرسه درآمد زایی هم می‌کنند: «نزدیک عید نوروز بچه‌ها برخی گیاهان مثل حسن یوسف و گل ناز را که خواهان بیشتری دارند، قلمه می‌زنند و در گلدان‌های کوچک با قیمت کم به دانش‌آموزان دیگر می‌فروشند. کاشتن سبزه و فروختن آن از دیگر کارهایی است که بچه‌ها نزدیک نوروز در گلخانه به آن مشغول‌اند. به این ترتیب، دانش‌آموزان علاوه بر اینکه از نزدیک با مراحل رشد و نمو گیاه آشنا می‌شوند، با فروش گیاهان به مدرسه کمک می‌کنند و مهم‌تر از همه از این فرایند لذت می‌برند».

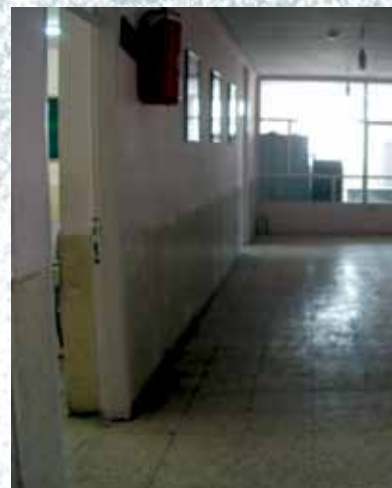

مدرسه ما، خانه ما

وقتی یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های یک مدیر محیط‌زیست باشد و از آلودگی شهر و مدرسه رنج بکشد، با ابتکاری سعی در برطرف کردن آن خواهد داشت. **وجیهه رئوفی فرد**، مدیر دبیرستان دخترانه اکبر صبوری، یکی از مدیرانی است که کوشیده دغدغه ذهنی‌اش را در حوزه مدیریت خود برطرف کند؛ به‌طوری که دیگر هیچ‌کس کلاس‌های مدرسه او را کثیف نبیند. او درباره تجربه‌اش با رشد مدیریت مدرسه گفت‌وگو کرده است. «محیط‌زیست و پاکیزگی آن همیشه از مهم‌ترین دغدغه‌های من بوده است. متأسفانه با اینکه شعار دین ما «النظافة من الایمان» است و ما در این زمینه پیشینه فرهنگی بسیار غنی داریم، اما عملکردمان در حفظ محیط‌زیست با آن مطابق نیست. این موضوع درباره نظافت مدرسه‌های ما هم دیده می‌شود. طی دوران مدیریتی‌ام همواره به فکر چاره‌ای بودم تا دانش‌آموزان مسئولیت پاکیزگی محیط تحصیلشان را برعهده بگیرند؛ چرا که مسائلی از این دست باید از دوره کودکی و نوجوانی در ذهن دانش‌آموزان حک شود تا دیگر معضلی به‌نام آلودگی محیط‌زیست نداشته باشیم. این دغدغه همواره با من بود تا اینکه طی تحقیقی درباره نظام آموزش و پرورش کشور ژاپن متوجه شدم در این کشور نظافت مدرسه‌ها به عهده دانش‌آموزان است. حتی در راه رفت و آمد به مدرسه هم این مسئولیت برعهده آن‌هاست و خود دانش‌آموزان باید مراقب نظافت و پاکیزگی محیط اطرافشان باشند. پس از آن بود که در

وجیهه رئوفی فرد

مدیر دبیرستان دخترانه اکبر صبوری منطقه ۷ تهران دارای ۲۴ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش و ۱۱ سال سابقه مدیریتی

شورای دبیران، انجمن اولیا و مربیان مدرسه و سپس با خود دانش‌آموزان طرحی را مطرح کردیم که با استقبال هم روبه‌رو شد».

براساس طرح این مدیر، دانش‌آموزان باید خودشان عهده‌دار نظافت کلاس‌های درس باشند: «براساس این طرح، هر کلاس نماینده‌ای را به عنوان شهردار انتخاب و به معاون مدرسه معرفی می‌کند. معاون هم در جلسه‌ای کارهایی را که شهردار و بقیه دانش‌آموزان برعهده دارند برایشان شرح می‌دهد. از جمله این فعالیت‌ها تهیه تقویم اجرایی برای هر دانش‌آموز است. به این ترتیب، نماینده یا همان شهردار کلاس باید بر اساس یک تقویم مشخص کند که هر دانش‌آموز در چه روزی مسئول تمیز کردن کلاس است. بنابر این طرح، هر دانش‌آموز چندین بار در سال وظیفه تمیز کردن کلاس را بر عهده دارد. شهردار کلاس هم هر روز بر کار دانش‌آموزان نظارت می‌کند تا کار به‌خوبی انجام گیرد».

به گفته این مدیر، حالا دیگر در مدرسه اکبر صبوری، پس از اتمام ساعت رسمی مدرسه، کلاس‌ها مانند اول صبح تمیز و عاری از هر نوع آلودگی هستند: «بعد از اچراشدن این طرح، کلاس‌ها همواره تمیزند، و البته، احساس مسئولیت دانش‌آموزان نسبت به پاکیزگی محیط اطرافشان از آن مهم‌تر است. طی دو سالی که از اجرای این طرح می‌گذرد، دانش‌آموزان به‌طور محسوسی نسبت به این موضوع حساس شده‌اند که مصداق آن را می‌توان در تمیز ماندن حیاط مدرسه هم مشاهده کرد».

هنرستان سپاه تهران» نام دارد، با رشد مدیریت مدرسه گفت‌وگو کرده است:

«با توجه به اهمیت تعمیق روابط انسانی در محیط‌های آموزشی، هشت سال است برای برقراری ارتباط با معلمان و مدیرانی که از بدو تأسیس این مدرسه (سال ۱۳۵۳) در اینجا خدمت کرده‌اند، برنامه‌هایی را برگزار می‌کنیم. هدف اصلی از برگزاری چنین همایشی، برقراری ارتباط میان نسل جدید و قدیم معلمان و مدیران، تبادل تجربه میان آن‌ها و نیز قدردانی از زحمات این پیش‌کسوتان است. در طول این برنامه، پیش‌کسوتان تجربه‌های خود را در اختیار معلمان جوان تر قرار می‌دهند: نحوه کلاس‌داری، تعامل با دانش‌آموزان، چگونگی حل مشکلات دانش‌آموزان، روش‌های تدریس و ...

از آنجا که ممکن است برخی از نیروهای جوان دوره‌های تربیت‌معلم را نگذرانده باشند، این تجربه‌ها ممکن است برایشان بسیار مفید باشد. مثلاً در همایش امسال که نزدیک ۲۰۰ نفر از معلمان و مدیران قدیمی مدرسه در آن شرکت کردند، معلمان در گروه‌های چند نفری جمع شدند و از معلمان قدیمی درباره موضوعات گوناگون هم‌فکری خواستند. به گفته خودشان جلسه پربار و مفید بوده است.

البته برنامه‌های این همایش به همین موضوع ختم نمی‌شود. ما از نیروهای توانمند و خوش‌فکر قدیمی در زمینه فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی و نیز برنامه‌ریزی استفاده می‌کنیم. مثلاً درباره فعالیت‌های گروه‌های آموزشی از آن‌ها دعوت می‌کنیم تا تجربه‌ها و راهکارهایشان را بیان و ما را در برنامه‌ریزی هرچه بهتر یاری کنند».

دعوت از فارغ‌التحصیلان موفق و کارآفرین سال‌های گذشته این مدرسه از دیگر برنامه‌هایی است که احسان‌الله جمالی اجرا می‌کند: «علاوه بر مدیران و معلمان قدیمی مدرسه، هر سال از فارغ‌التحصیلان سال‌های گذشته هم دعوت می‌کنیم تا تجربه‌های خود را برای دانش‌آموزان بازگو کنند. بسیاری از دانش‌آموزان سال‌های گذشته امروز به کارآفرینی موفق تبدیل شده‌اند که می‌توانند عملکرد و تجربه‌های خود را در اختیار نسل جدید قرار دهند و آن‌ها را در این راه یاری کنند».

احسان‌الله جمالی

مدیر هنرستان سپاه منطقه ۱۳ تهران
دارای ۲۸ سال سابقه خدمت در آموزش و پرورش و ۱۷ سال سابقه مدیریت

هنر انتقال تجربه‌ها

گاهی تجربه‌های پیش‌کسوتان بهتر از هر کلاس ضمن خدمتی می‌تواند به معلمان و مدیران تازه‌کار کمک کند. به همین دلیل هم احسان‌الله جمالی، مدیر هنرستان سپاه تهران، هر سال پیش‌کسوتان این مدرسه را گرد هم جمع می‌کند تا تجربه‌هایشان را در اختیار معلمان جوان تر بگذارند. این مدیر درباره این گردهمایی که «همایش بزرگ پیش‌کسوتان و فارغ‌التحصیلان

همایش بزرگ معلمان، پیش‌کسوتان و فارغ‌التحصیلان هنرستان از سال ۱۳۵۳ تا کنون